

je njegovo sprejemanje pouka in delo v njem sprejeto na drugačen način. Počuti se soorganizatorja ali celo kreatorja določenih učnih ur. Nov odnos med učiteljem in učencem spremeni pouk od klasičnega podajanja, prisvajanja in reproduciranja rešitev do spoznavanja, katere so poti do znanja.

Nova vloga in miselnost učitelja in učenca odpirata tudi nove poglede na znanje, kar je bistvo sodobne šole in tudi geografije.

JUBILEJ MARIJE KOŠAK

Slavko Brinovec

Ni geografa na Slovenskem, pa naj uči ali dela kjerkoli drugje, ki ne bi poznal naše slavljence, mag. Marije Košak. Z vsem svojim dosedanjim delom je zapustila neizbrisne sledi v slovenski šolski geografiji. Več kot štirideset let je sooblikovala teorijo in prakso ter usmerjala razvoj šolske geografije na Slovenskem.

Marija Košak, rojena Avčin, se je rodila 2. novembra 1933 v Skopju. Leta 1952 je maturirala v Ljubljani. Med letoma 1952 in 1956 je bila redna slušateljica geografije na takratni Prirodoslovno-ma-

tematični fakulteti ljubljanske univerze. Po diplomu leta 1958 je najprej poučevala na osnovni šoli na Ravnah na Koroškem ter v Mežici in Mariboru, preselitvi v Ljubljano leta 1965 pa je poučevala zemljepis, zgodovino in družbeno ureditev na Šoli za medicinske sestre. Od leta 1972 do 1975 je bila na Zavodu SRS za šolstvo vodja področja za geografijo in pedagoška svetovalka. Leta 1975 je bila imenovana za predavateljico višje šole na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Dve leti kasneje je dobila naziv profesor višje šole, in sicer za predmet Metodika pouka geografije in Uvod v geografijo. Poleg tega je od leta 1980 predavala tudi Metodiko spoznavanja družbe na zunanjem oddelku Pedagoške akademije v Novem mestu. Med letoma 1981 in 1985 je predavala Metodiko pouka geografije tudi študentom geografije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. V študijskem letu 1986/87 je predavala Metodiko spoznavanja okolja na Oddelku za vzgojiteljice ljubljanske Pedagoške akademije. Zadnja leta svojega službovanja na Pedagoški fakulteti je poučevala Didaktiko spoznavanja družbe na Oddelku za razredni pouk, kakor tudi študentkam vzgojiteljske usmeritve. Leta 1991 je odšla v pokoj.

Skoraj poldrugo desetletje po diplomu in z bogatimi izkušnjami osnovnošolskega učitelja in srednješolskega profesorja praksa je leta 1972 prevzela načrtovanje in razvijanje pouka geografije v okviru nalog pedagoške svetovalke za geografijo na Zavodu SRS za šolstvo. To zadolžitev je prevzela v obdobju, ko se je tudi geografija znašla pred zahtevo po posodabljanju, aktualizaciji in problemskem pristopu pri pouku na vseh stopnjah izobraževanja. Uspešno in učinkovito dograjevanje poklicnih in društvenih nalog ji je omogočilo, da je leta 1975 prevzela predavateljske naloge za metodiko pouka geografije na Pedagoški akademiji v Ljubljani in tudi na Oddelku za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Njeno teoretično in praktično delo z bogatimi izkušnjami je bilo zaokroženo z magistrskim delom Osnove geografskih pojmov v osnovni šoli (Oddelek za geografijo Filozofske fakultete, Ljubljana, 1987, 136 strani, 50 strani prilog, 10 kartogramov). Akademsko stopnjo magistra je dosegla leta 1988; njena mentorica je bila prof. dr. Natalija Mastilo iz Sarajeva. Na Pedagoški fakulteti je po ukinitvi katedre za geografijo predavala didaktiko spoznavanja družbe na Oddelku za razredni pouk.

Mag. Košakova je sodelovala pri oblikovanju sodobnega koncepta pouka geografije v osnovni in sred-

nji šoli. Še posebej je viden njen prispevek pri uveljavljanju prenovljenega učnega načrta za spoznavanje družbe in zemljepisa v osnovni šoli. S tem je postala eden najvidnejših in najizrazitejših predstavnikov današnje šolske geografije na Slovenskem.

Mag. Marija Košak je pisec številnih strokovnih in didaktičnih prispevkov s področja izobraževanja in šolske geografije. Kot avtorica ali soavtorica je napisala številne osnovnošolske in srednješolske učbenike geografije in delovne zvezke. Pobudnica je bila za številne sestavine didaktičnih pripomočkov in kompletov.

Opus mag. Marije Košakove obsega številne bibliotekarske enote. S svojimi raziskovalnimi in strokovnimi prispevki je posegla na različna področja modernizacije pouka geografije in oblikovanja didaktike geografije.

Pionirsko delo je naša jubilančka opravila pri načrtovanju in osvajanju sodobnih oblik in metod geografskega izobraževanja. Zlasti se je posvetila obravnavi pojmov pri pouku geografije.

Nesebično je prenašala svoje znanje in izkušnje na učitelje, saj je redno aktivno sodelovala na vseh srečanjih učiteljev geografije v okviru Zveze geografskih društev Slovenije (predavanja, diskusijski večeri, okrogle mize, seminarji, zborovanja), v okviru seminarjev Zavoda SRS za šolstvo in na seminarjih kadrovskega Pedagoške akademije oziroma fakultete. Če k temu dodamo še vse študente, potem lahko ugotovimo, da so dejansko cele generacije učiteljev geografije na vseh stopnjah izobraževanja posredno in neposredno povezane z njenim vsestranskim strokovnim, še posebej pedagoškim raziskovalnim delom in popularizacijo geografske stroke.

Drugo področje delovanja, s katerim se je trajno uvrstila med aktivne člane Zveze geografskih društev Slovenije, je njeno aktivno delo v društvu, v katerem je kar sedem let vodila šolsko sekcijo. Po zborovanju v Mariboru je za eno mandatno obdobje prevzela vodenje Geografskega društva Slovenije. Veliko let je bila tudi član uredniškega odbora naše revije, Geografskega obzornika.

Zelo pomemben je njen prispevek v strokovnem glasilu za področje šolske problematike v Geografskem obzorniku. Prav po njeni zaslugi so postala spoznanja in izkušnje sodobne geografske metodike dostopna vsem praktikom. Še posebej pomembno je, da je k delu pritegnila vrsto bivših učencev in tako razširila krog ustvarjalcev sodobnih vzgojnoizobraževalnih oblik in metod dela. Dolgo je oblikovala radijske šole s področja geografije in bila med prvimi

sooblikovalci šolske televizije za to predmetno področje.

Mag. Marija Košak je za svoje požrtvovalno, bogato in mnogostransko delo, s katerim je obogatila slovensko šolsko geografijo, prejela več javnih priznanj. Tukaj velja posebej poudariti strokovna priznanja. Leta 1976 je prejela Pohvalo Geografskega društva Slovenije, ob petinsedemdesetletnici Zveze geografskih društev Slovenije pa llešičevo priznanje, ki je naše najvišje stanovsko priznanje za najvidnejše in odmevnejše delo na področju geografskega izobraževanja.

Leta 1990 je dobila priznanje Zavoda za šolstvo za prizadevno delo in vidnejše strokovne dosežke v slovenskem šolstvu. Ob petinsedemdesetletnici Univerze v Ljubljani je dobila priznanje Pedagoške fakultete za prispevek k razvoju Pedagoške fakultete.

Ko se ob njenem življenjskem jubileju spominjamo njenega bogatega in plodnega dela, pa to ne pomeni, da se od nje tudi poslavljam. Zelo aktivna je še vedno pri pisanju učbenikov in delovnih zvezkov. Še mnogo stvari je, ki jih je dolžna posredovati slovenskim geografom. Zato ji ob jubileju želimo, da nadaljuje s svojo aktivno dejavnostjo na geografskem področju. Kot je v preteklosti razveseljevala slovenske geografe s svojim delom, naj bo tudi v bodoče. Za to ima vse: veliko znanja, pedagoških izkušenj in vse sposobnosti, pa tudi življenjske energije.

UČBENIK IN DELOVNI ZVEZEK: ŽIVIM V EVROPI Neva Osterman

Še pred začetkom letošnjega šolskega leta sta pri založbi Modrijan izšla nov učbenik in delovni zvezek za pouk zemljepisa v 6. razredu osnovne šole z naslovom Živim v Evropi. Tudi drugi učbenik iste založbe (lansko leto je pri njih izšel Sodobni svet, Geografija za 7. razred osnovne šole) pomeni velikanski kakovostni skok naprej v vsebinskem, didaktičnem in oblikovnem pogledu. Avtorji učbenika Jurij Senegačnik (urednik za geografijo na založbi Modrijan in soavtor večine besedila), Borut Drobnjak in Marta Otič sodijo med uveljavljene avtorje s področja šolske geografije. Že ob bežnem pregledu učbenika se čuti, da so vsi trije avtorji izhajali iz svojih bogatih izkušenj, ki so si jih pridobili kot učitelji praktiki. Recenzenti učbenika izhajajo iz različnih strokovnih profilov. Dr. Franc Lovrenčak in dr. Mirko Pak